

PJ-214

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

April / May - 2016

Sanskrit : CC-607

(१) सांख्यकारिका: १-४३, (२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ गमे ते त्रश कारिकाओ समजावो : १४

- (१) मूलप्रकृतिरविकृतिर्महदाद्याः प्रकृतिविकृतयः सप्तः ।
षोऽकस्तु विकारो न प्रकृतिर्न विकृतिः पुरुषः ॥
- (२) असदकरणादुपादानग्रहणात् सर्वसम्भवाभावात् ।
शक्तस्य शक्यकरणात् कारणभावाश्च सत्कार्यम् ॥
- (३) पुरुषस्य दर्शनार्थं कैवल्यार्थं तथा प्रधानस्य ।
पंग्वन्धवदुभयोरपि संयोगस्तत्कृतः सर्गः ॥
- (४) उभयात्मकमत्र मनः संकल्पकमिन्द्रियं च साधर्म्यात् ।
गुणपरिणामविशेषा नानात्वं बाह्यभेदाश्च ॥
- (५) सान्तःकरणांबुद्धिः सर्वं विषयमवगाहनं यस्मात् ।
तस्मात् त्रिविधं करणं द्वारि द्वाराणि शेषाणि ॥
- (६) चित्रं यथाश्रयमृते स्थाण्वादिभ्यो विना यथाच्छाया ।
तद्वद्विना विशेषैर्न तिष्ठति तिष्ठति निराश्रय लिङ्गम् ॥

२ 'सांख्य' शब्दार्थं समजावी, सांख्याचार्यो विशे यर्यो करो. १४

अथवा

२ सांख्यदर्शनमां वशवैल पुरुष - प्रकृति संबंध स्पष्ट करो. १४

- ૩ સાંખ્યદર્શનનો પ્રમાણ વિચાર ચર્ચો. ૧૪
અથવા
- ૩ સાંખ્યદર્શનમાં વર્ણવેલ ગુણવિચાર ચર્ચો. ૧૪
- ૪ ગમે તે બે પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૪
(૧) પ્રત્યક્ષ ન થવાનાં કારણો
(૨) પુરુષના અસ્તિત્વને સિદ્ધ કરતી દલીલો
(૩) લિંગ શરીર
(૪) અદ્વિત્વાવા: ।
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો : ૧૪
(૧) સાંખ્ય શબ્દાર્થ સમજાવો.
(૨) સાંખ્યદર્શનના પ્રવર્તક કોણ છે? તેઓ શેના અવતાર મનાય છે?
(૩) સાંખ્યદર્શનમાં વર્ણવેલ ૨૫ તત્ત્વો જણાવો.
(૪) સાંખ્યકારિકા પરની કોઈપણ બે ટીકાનાં નામ લખો.
(૫) કયાં ત્રણ પ્રકારનાં દુઃખો છે ?
(૬) દુઃખના નાશ માટેનો ઉપાય જણાવો.
(૭) પ્રત્યક્ષ પ્રમાણનો અર્થ જણાવો.
(૮) પુરુષ-પ્રકૃતિ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
(૯) સન્ધિનો અર્થ જણાવી પ્રકારો લખો.
(૧૦) નીચેના શબ્દોની સંધિ છોડો.
લઘૂર્મિઃ, તથૈવ, નાયક, પ્રતિષ્ઠા ।
(૧૧) સમાસ ઓળખાવો :
લમ્બકર્ણઃ, પ્રતિદિનમ્ ।
(૧૨) દ્વિગુસમાસના બે ઉદાહરણો આપો.